

Esja
Kupov

SF
PRIČA

Pogrešno programirano

Nauka rađa ne samo snage koje omogućuju uzdizanje ljudi, već i snage koje su u stanju da ih učine duboko nesrećnim.

(akademik prof. G. Pospelov)

Stajao je u laboratoriji u svom stanu. Na stolu pred njim ležala je omanja tegla, u kojoj se u žučkastoj tečnosti nalazio ljudski mozak. Desnu ruku sa epruvetom bio je podigao uvis i posmatrao kuglicu u njoj. U tu kuglicu, prečnika ne većeg od santimetra, bilo je uloženo šest godina neprekidnog rada. A možda bi bilo pravilnije reći da je uloženo dvadeset godina rada, jer toliko se godina Pavlov bavio kibernetikom. Teško da bi neko mogao shvatiti koliko je to bio složen posao. Pre tri dana, na Kiberne tičkom fakultetu, razgovarao je s profesorima koji su kao i on tu predavali. A oni...

— Vi i sami znate — govorio im je — da se kibernetika danas izvanredno razvila i da već činimo ono o čemu se do pre nekoliko godina nije moglo ni sanjati. Već smo uspjeli da programiramo gradnju kuće. Kuglica s programom stavi se u kupku s potrebnim sirovinama, i kuća polako raste. Sirovine se ta lože po programiranom redu i nama ostaje samo da uporedo ugrađujemo instalacije. Za dva dana kuća je već gotova. Uskoro ćemo moći da programiramo i živa bića...

— Ne! — odgovorio mu je jedan od profesora. — To je suviše težak i složen posao. Nikada u tome nećemo uspeti.

— Ali, naša nauka se neprekidno obogaćuje i razvija. Nesumnjivo je da jednom moćemo dostići takav stepen u kojem će čovek biti u stanju da veštačkim putem stvori čoveka.

— Čoveče, — rekao mu je drugi — sve i kad bismo mogli, to ne smemo da učinimo. Rizik je isuviše velik. Ko nam može garantovati da smo sve dobro izveli i da nećemo stvoriti neko čudovište? Ranije se raspravljalo i o presađivanju mozga. Danas bismo to mogli da izvedemo, ali niko i ne pokušava. Jednom za svagda odlučeno je da se donese zakon koji to zabranjuje. Ko zna šta bismo takvim presađivanjem napravili! Kretena koji bi patio čitavog života? Monstruma sa neljudskim osobinama? Zločinca? A tek, šta bismo dobili programiranjem i stvaranjem ispočetka? Veoma, veoma je mala verovatnoća da bi se dobio normalan čovek. To je dovoljan razlog da se takav eksperiment ne izvodi i ja verujem da se to nikada neće raditi.

Čvršći neko ikad u svojoj odluci da eksperiment ipak izvede, Pavlov se vratio kući.

— Pokazaću ljudima kakva je moć nauke! — mislio je. — Oni govore o riziku, a zaboravljaju da strah od rizika ne sme da sputa va razvoju naučne misli.

Sada je sve bilo spremno za izvođenje eksperimenata. S programiranjem je bio po čeo pre šest godina. Radio je polako i smireno i verovatno bi mu trebalo još dosta vremena da sve završi. Ali poslednja tri dana, po sle onog razgovora na fakultetu, radio je gro zničavo i uspeo da završi sav posao.

Za ta tri dana uspeo je da na kuglicu na nese i poslednje slove molekula dezoksiribonukleinske kiseline, u koju je uprogramirao početnu fazu stvaranja ljudskog bića. Lanac molekula stvarao je izvanredno složenim metodama, koje je sam razradio još pre šest godina. Znao je da je početak formiranja čoveka najvažniji. Jer, ako proces ne počne da

se razvija po njegovoj zamisli, čitav dugogodišnji rad zauvek će propasti. Ništa mu neće pomoći što su na kuglicu svi ostali nanesci slojevi lanaca molekula načinjeni pravilno.

Uparedo sa izradom programirane kuglice, profesor Pavlov je obavljao još jedan značajan posao, u stvari izvršavao drugi deo svog plana: spremao je kupku. U velikoj kadi nalazila se tamno-smeđa tečnost, koja je sadržavala sve elemente potrebne za formiranje tkiva, kostiju i svega ostalog od čega se sastoji čovekov organizam. Te tečnosti je, iz predostrožnosti, bilo i više nego što je potrebno za formiranje jednog ljudskog bića — jer bi lo bi užasno da se potroši pre nego što se čovek do kraja formira. Svi sastavni elementi bili su u tačno određenim proporcijama. Kupku je Pavlov završio pre više od godinu dana i čuvao je u nekakvoj vrsti ogromne hermetički zatvorene kade.

Treći neophodni deo u eksperimentu Pavlova bio je — mozak. Tu čudno složenu tvorinu nije ni pokušao da sam napravi, jer to bi bilo nemoguće. Uspeo je da dan ranije nabavi mozak jednog sportiste koji je poginuo u saobraćajnoj nesreći. Trebalo mu je mozak nekog jakog čoveka, da bi novonastalo biće moglo da se izbori za svoj opstanak.

Pavlov je odlučio da ne posmatra razvoj procesa stvaranja novog bića, pretpostavlja jući da bi se mogao uplašiti onog što će taj proces da pruži, i da će ga prekinuti pre završetka.

Spustio je u kupku mozak i kuglicu s pragrahom, a zatim otišao u drugu sobu i počeo nešto da čita.

Ubrzo je ostavio knjigu. Zamišljao je kako lanci molekula s kuglice prisiljavaju elemente kupke da se talože oko mozga. U mislima je zatim, video kako se stvara kičmena moždina i kako se i oko nje talože elementi. U kadi je polako nastajalo ljudsko biće. Jedva je dočekao do protekne pet časova od početka procesa formiranja, a onda je ušao u laboratoriju. Zastao je na vratima — zaprepasčen.

Biće čija je glava izvirivala iz kupke i po žudno uvlačila vazduh, nije bilo ljudsko. Glava je ličila na ljudsku, ali na glavu kretena. Telo smeđe boje, završavalo se nečim što je ličilo na noge. Desna ruka je imala oblik me tar dugog pipka sa šest produžetaka na kraju, koji je trebalo da predstavljaju prste. Leva ruka bila je prebačena preko ivice kade i Pavlov joj nije video završetak. Sa čitavog tela visile su resice, nastale nepravilnim formiranjem; treperile su i pulsirale u priljavu — žutoj kupki. U laboratoriji, smrdljivoj od ispiranja dogodilo se nešto stravično: stvoren je monsturn.

Nije se smelo oklevati. Pavlov je znao da

odmah mora da uništi tu neljudsku nakazu. Odjurio je u sobu i zgrabio revolver. Brzo se vratio u laboratoriju i približio se kadi.

Nanišanio je u glavu sa koje su ga tupavo gledala dva oka. U tom trenutku, ispod kade nešto poleje, zgrabi ga za ruku i istrže mu revolver — a zatim opet nestade ispod kade. Tek kad se pojavi s druge strane, on ugleda bar tri metra dugi pipak, čiji su prsti stezali revolver i okretali ga prema naučniku. Od jeknu hitac i Pavlov se sruši pogođen u grud.

Nakaza se podiže i izađe iz kade, dok se priljavu-žuta tečnost slivala na pod i stvarala ružne lokvice. Nespretno koračajući i držeći ispred sebe revolver izašla je iz laboratorije. Vođena nekim instinktom prošla je kroz hodnik i napustila stan. Počela je da silazi niz stepenice. Kad se spustila sprat niže, pored nje se zaustavi lift. Pojavi se jedna mlada žena, a onda ustuknu razrogačenih očiju.

Nekakav neobjašnjiv ubilački nagon, nastao iz nesklada privodnog mozga i neprirodnog i stravičnog tela vladao je nakazom. Može da je to bio samo neki nevestan strah od čoveka, od onog što je i ona trebalo da postane — a nije uspeła. Verovatno je nekako nazrela istinu o svojoj neljudskosti i o tome da će zbog toga biti uništena, pa je u tom pošu svesnom strahu počela borbu za opstanak. Žena o svemu tome nije mogla ništa da zna. Ona je samo bila uplašena nečim užasnim i nepoznatim. Pipak s revolvera pošao je napred i opet odjeknu hitac. Žena se sruši na zad u lift.

Dok se nakaza spuštala još tri sprata niže, na stepeništu je već nastala vika: ljudi su čuli drugi hitac i izlazili da vide šta se dešava. Nakaza požuri i izjuri na ulicu, uzavre lu od ljudi i vozila, okupanu sunčevom svetlošću.

Natrala je pravo na dvojicu ljudi i odmah pucala. Jedan od njih se sruši. Drugi, vi devši to, skoči prema njoj — ali i on pada pogođen. Mada se saobraćaj i dalje nastavljao, buka glasova duž ulice za trenutak je zamrla. Kao da su svi odjednom osetili da se u blizini događa nešto užasno. Odjeknu zvižduk policijske pištaljke. Ubrzo je nekoliko policajaca trčalo prema mestu odakle su se čuli pucnjevi.

Shvativši valjda da je ugrožena, nakaza opet utrča u zgradu. Nekakav instinkt govorio joj je da mora nazad, tamo gde je nastala. Jer, napolju joj nije bilo mesta. Pojurila je uz stepenice. Pucala je još dva puta, na lju de koji su se zatekli na stepeništu. Ušavši u naučnikov stan, na četvrtom spratu, zalvorila je sa sobom vrata. Uvukla se u sobu i smirila.

Kad je začuo njene korake Pavlov progleda. Osećao je da je smrtno ranjen. Tada se seti nakaze.

— Uništiti! — pomisli. — Moram je uništiti! Ona je opasna. Šta sam to stvorio? Zašto nisam poslušao prijatelje s fakulteta?!

Shvativši da nema vremena da misli o tome, uspeo je da se podigne držeći se za sto licu. Doteturao se do vitrine i izvukao veliku bocu sumporne kiseline. Pošao je prema vratima nastojeći da hoda sigurno i bez buke. Kad je začuo korake iz sobe, stao je iza vrata.

Tromo se krećući nakaza je ušla u laboratoriju. Pavlov se napregnuo koliko mu je to dopustila snaga koja ga je već napuštala; zamahnuo je i razbio bocu o glavu čudovišta. Osetio je užasan bol kad ga je kiselina poprskala po rukama, licu, grudima. Čuo je neki urlik i spoznao da se nakaza prvi put

oglasila. Znao je da joj je to sigurno i posle dnji, jer čuo je kako se srušila. Klonuo je na kolena i poslednjom snagom izvio se da ne padne na nakazu; srušio se pored nje.

Zvuk zvona razbio je tišinu zamrlog stana. Policajci su pregledavali sve stanove i već stigli do Pavlovljevog. Pozvonili su još jednom, a onda otvorili vrata i utrčali u stan.

Malo kasnije stigao je i policijski kapetan. Naredio da se ništa ne dodiruje, jer je video lokvu kiseline, oko koje se pušilo zbog nagrizanja. Povukao je mrtvog naučnika ustranu, a zatim se uspravio.

— Šteta je kad neko u ime nauke učini nešto loše — reče — Onda to ni svojom smrću ne može da popravi.